

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Комітет з питань свободи слова

ВИСНОВОК

на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення зміни до деяких законів України щодо посилення деяких гарантій діяльності медіа, журналістів та громадян на доступ до інформації», внесеного народними депутатами України Юрчишиним Я.Р. та іншими народними депутатами України (всього – 19 підписів) (реєстр. № 11321 від 05.06.2024)

Згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 6 червня 2024 року (електронна картка документа (1580543) Комітет на засіданні 8 липня 2024 року (протокол № 198) розглянув на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення деяких гарантій діяльності медіа, журналістів та громадян на доступ до інформації», внесений народними депутатами України Юрчишиним Я.Р. та іншими (всього – 19 підписів) (реєстр. № 11321 від 05.06.2024).

Метою поданого проекту Закону України (реєстр. № 11321), як зазначено в пояснювальній записці, є «посилення: гарантій здійснення діяльності медіа, журналістів в частині забезпечення можливості для їх професійної діяльності під час комендантської години в умовах дії воєнного стану, у разі акредитації з боку ЗСУ та/або інших складових сил оборони, у тому числі, з залученням Служби безпеки України та, відповідне, посилення прав громадян на доступ до інформації; забезпечення балансу між заходами безпеки для парламентських комітетів та демократичними принципами відкритості, гласності та прозорості публічної інформації».

Задля реалізації цієї мети законопроектом пропонується внести зміни до частини першої статті 110 Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста», частини четвертої статті 25 Закону України «Про інформацію», підпункту 2 пункту 4

розділу VIII «Прикінцеві положення Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та до статті 117 Закону України «Про медіа».

Комітет зауважив, що пропозиції змін до законодавчих актів законопроекту (реєстр. № 11321) не включено до переліку питань, що потребують законодавчого врегулювання Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 06.02.2024 № 3561-IX, а також цей законопроект не включено до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України (Постанова Верховної Ради України від 06.02.2024 № 3562-IX).

Згідно з частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України та предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-IX, Комітет зазначив, що проект Закону (реєстр. № 11321) внесено на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою і другою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом осіб, які мають право законодавчої ініціативи, з пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою та електронним файлом.

Водночас, при оформленні законопроекту допущено деякі неточності техніко-юридичного характеру, а саме: в пункті 4 законопроекту не наведено джерело опублікування Закону України «Про медіа».

Крім цього, Комітет звернув увагу на редакційні неточності в запропонованих змінах до законів «Про комітети Верховної Ради України» та «Про медіа», а саме: у пункті 3, підпунктах 1, 2, 3 пункту 4 законопроекту слова «доповнити словами» доцільно замінити на слова «доповнити знаками та словами».

Також, Комітет зазначив, що пунктом 3 Розпорядження Голови Верховної Ради України «Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та паперових формах» № 19 від 8 лютого 2021 року передбачено, що комітетам Верховної Ради України при поданні на розгляд Верховної Ради України проектів про внесення змін до законодавчих актів України викладати такі зміни як нові редакції відповідних статей, їх частин, пунктів, підпунктів.

Відповідно до Правил оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації), якщо зміни і доповнення вносяться до декількох законів, вони розміщуються в хронологічному порядку. Комітет зауважив, що ініціатори законопроекту не дотримались вищезазначених Правил, оскільки в тексті законопроекту, закони України до яких пропонується внести зміни зазначені в довільному порядку.

В частині змін, зокрема, до Закону України «Про комітети Верховної Ради України», Комітет звертає увагу на таке.

Автори законопроекту пропонують внести зміни до підпункту 2 пункту 4 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України «Про комітети Верховної Ради України» після слів "у формі засідань, які можуть проводитися у режимі

відеоконференції з можливою одночасною трансляцією" доповнити словами ", а також розміщенням відеозаписів відкритих засідань не пізніше ніж протягом 24 годин з часу завершення таких засідань".

У свою чергу, Комітет на засіданні 20 травня 2024 року (протокол № 194) розглянув проект Закону України «Про внесення змін до законів України «Про комітети Верховної Ради України» та «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» щодо забезпечення поіменного голосування народних депутатів України на засіданнях комітетів та комісій», внесений народними депутатами України Фроловим П.В., Устіною О.Ю. (реєстр. № 10414 від 18.01.2024), яким зокрема пропонується частину другу статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» доповнити абзацом четвертим такого змісту: «Відеозапис відкритого засідання комітету розміщується на офіційному веб-сайті комітету не пізніше наступного дня після засідання комітету. Відеозапис закритого засідання комітету не оприлюднюється». Комітет прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України за наслідками розгляду в першому читанні прийняти законопроект (реєстр. № 10414) за основу з дорученням Комітету підготувати цей законопроект до другого читання.

По суті внесеного законопроекту (реєстр. № 11321) та з питань, що належать до предмета відання Комітету зазначаємо таке.

Положення статті 19 Конституції України передбачають, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з положеннями частини першої статті 89 Конституції України Верховна Рада України для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України створює з числа народних депутатів України комітети Верховної Ради України та обирає голів, перших заступників, заступників голів та секретарів цих комітетів.

Організація, повноваження та порядок діяльності комітетів Верховної Ради України визначаються Конституцією України, законами України «Про комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України», Регламентом Верховної Ради України, іншими законами України та постановами Верховної Ради України.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» (далі – Закон) комітети будують свою роботу на принципах, зокрема, законності, гласності, їх рівноправності.

Комітет зазначив, що згідно з частинами другою та третьою статті 9 Закону інформація про поточну діяльність комітетів та прийнятті ними рішення розміщуються на офіційному веб-сайті Верховної Ради України в глобальній інформаційній мережі Інтернет, у газеті «Голос України», інших медіа.

Комітети мають право поширювати у встановленому порядку інформацію про свою діяльність через свої веб-сторінки на офіційному веб-сайті Верховної Ради України у глобальній інформаційній мережі Інтернет, парламентському телеканалі «Рада» та через інші медіа.

Крім цього, частиною другою статті 44 Закону передбачено, що засідання комітетів проводяться відкрито і гласно, крім випадків, коли за рішенням комітету проводиться закрите засідання. На відкритих засіданнях комітетів присутні на засіданнях особи мають право здійснювати звукозапис, кіно-, фото- і відеозйомку, трансляцію засідань по радіо і телебаченню, онлайн-трансляцію в мережі Інтернет та/або інших мережах передачі даних у спосіб, що не заважає проведенню засідань комітетів.

У свою чергу, про здійснення звукозапису, кіно-, фото- і відеозйомки, трансляції засідання по радіо і телебаченню, онлайн-трансляції в мережі Інтернет чи інших мережах передачі даних присутні на засіданні особи повідомляють перед початком проведення засідання головуючого, який оголошує про це перед розглядом питань порядку денного засідання.

Поряд з цим, проведення засідань комітетів у режимі відеоконференції передбачено пунктом 4 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України «Про комітети Верховної Ради України», редакцію якого було змінено згідно з Законом України від 30.06.2023 № 3218-IX, що передбачає, що на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та протягом 30 днів після його припинення чи скасування організація роботи комітетів може здійснюватися на основі положень Закону України «Про комітети Верховної Ради України» з певними особливостями.

Отже, відповідно до наведених положень Закону, гласність діяльності комітетів Верховної Ради України забезпечується шляхом допуску на засідання комітетів та слухань у комітетах представників медіа, трансляції по телебаченню, публікації прийнятих рішень та розміщення відповідної інформації на офіційному веб-сайті Верховної Ради України та веб-сторінках комітетів Верховної Ради України.

Також, Комітет звернув увагу на те, що зміни запропоновані до підпункту 2 пункту 4 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо розміщення відеозапису відкритих засідань комітетів протягом 24 годин на веб-сайті Верховної Ради України доцільніше було б запропонувати до підпункту 7 пункту 4 вищезазначеного розділу, оскільки саме цим підпунктом передбачено, що акти комітетів, протоколи і стенограми їх засідань розміщуються на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.

Комітет зауважив, що законопроект «Про внесення змін до законів України «Про комітети Верховної Ради України» та «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» щодо забезпечення

поіменного голосування народних депутатів України на засіданнях комітетів та комісій» (реєстр. № 10414 від 18.01.2024), яким, зокрема, пропонуються зміни до частини другої статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо розміщення відеозапису відкритого засідання комітету на офіційному веб-сайті комітету, тобто дія таких норм не обмежується періодом тимчасового характеру, Комітет рекомендував Верховній Раді України прийняти за основу. На відміну від запропонованих авторами законопроекту (реєстр. № 11321) змін до підпункту 2 пункту 4 розділу VIII «Прикінцеві положення» Закону України «Про комітети Верховної Ради України», що передбачають дію лише на період дії воєнного стану в Україні.

Відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, ухвалює експертний висновок на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам, який додається до висновку головного комітету та має бути поданий до головного комітету у 21-денний строк з дня отримання законопроекту, проекту іншого акта для надання висновку.

Враховуючи вищевикладене, керуючись частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітету ухвалив експертний висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення деяких гарантій діяльності медіа, журналістів та громадян на доступ до інформації», внесений народними депутатами України Юрчишиним Я.Р. та іншими (всього – 19 підписів) (реєстр. № 11321 від 05.06.2024), та прийняв рішення надіслати його Комітету з питань свободи слова, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду цього законопроекту.

Голова Комітету

С.В.КАЛЬЧЕНКО

